

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародної торгівлі та права
Кафедра філософії, соціології та політології

СИЛАБУС (SYLLABUS)

Дисципліна «Естетика»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Разіцький Віталій Йосипович
Науковий ступінь	Кандидат історичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри філософії, соціології та політології
Адреса кафедри	м.Київ, вул. Кіото 21, каб. Д-103
E-mail	kf@knu.edu.ua
Консультації	Відповідно до графіку індивідуальних консультацій на сайті кафедри

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

<https://knu.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання не авторських ідей, розробок, тверджень, відомостей і т.п.;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (модульний контроль, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-професійної програми;
- відрахування з Університету;
- позбавлення наданих університетом пільг;
- відмова у присудженні відповідного ступеня вищої освіти;

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

- відвідування занять є обов'язковим;
- Студент, який пропустив практичне заняття, самостійно вивчає матеріал (при виникненні питань може звертатися за консультацією згідно розкладу консультацій викладачів оприлюдненого на сайті кафедри) за наведеними джерелами, виконує завдання і здає його викладачу.
- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни/ тип дисципліни	Естетика / вибіркова
Навчальний рік	2020-2021, 2021-2022
Факультет	Факультет міжнародної торгівлі та права
Курс	1-2
Семестр	2-4
Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	122 Комп'ютерні науки
Загальна характеристика	<p>Кількість годин –180 Кількість кредитів – 6 Види занять: лекції, практичні, самостійна робота. Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи - 68/112 Мова викладання – українська Форма викладання – очна</p>
Підсумковий контроль	Екзамен
Програмне забезпечення	Microsoft Office
Обладнання	Проектор, комп'ютерна техніка із встановленим програмним забезпеченням та доступом до мережі Інтернет.
Необхідні попередні дисципліни	Шкільний курс української мови, вітчизняної та світової історії.
Методика вивчення	Методика навчальної дисципліни «Естетика» є виховання культурно розвинутого студентства, розкриття сутності законів краси і гармонії, щоб майбутні фахівці не мислили стереотипами, а могли гідно спілкуватися на мистецькі теми, сформувавши розуміння якості та відчуття довершеності, отримали мотивацію до поглиблення знань і професійних якостей.
Мета і завдання	<p>Метою вивчення дисципліни «Естетика» є надання необхідного обсягу теоретичних і практичних знань адміністрування серверних систем різного рівня складності, підготовка до самостійного вирішення задач в процесі практичної діяльності.</p> <p>Завданням вивчення дисципліни «Адміністрування серверних систем» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення студентів з етимологією та змістом основних понять, категорій та термінів, пов'язаних з естетичним опануванням навколишнього світу; • вироблення навичок дослідження і аналізу творів мистецтва з точки

	<p>зору основних естетичних категорій;</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування системних знань про естетичну діяльність провідних митців світу в різних галузях культури та мистецтва; • набуття навичок естетичного аналізу суспільного і культурного життя; • ознайомлення із сучасними актуальними естетичними проблемами, які потребують колективного вирішення.
Місце дисципліни в освітньо-професійній програмі	
Загальні компетентності	<p>ЗК 9 Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 13 Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>ЗК 15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Проблемне поле естетики як науки та навчальної дисципліни

Естетика – наука про чуттєве освоєння людиною дійсності та вивчення закономірностей розвитку мистецтва. Становлення термінології. Естетика як самостійна наука. О. Баумгартен та утвердження естетики як теорії чуттєвого пізнання. Естетика в структурі міжпредметних зв'язків. Естетика і філософія. Естетика і етика. Калокагатія як єдність «краси» і «добра». Естетика і психологія. Людина як об'єкт естетико-психологічного аналізу. Естетична діяльність: особливості, мета та види. Творчий потенціал людської праці. Людина і суспільні відносини як об'єкти естетичної діяльності. Людська особистість як естетичний феномен.

Тема 2. Історія становлення та розвитку естетичної думки. Антична естетика

Зародження естетичної думки в стародавності. Специфіка і проблема періодизації античної естетики. Філософія мистецтва Платона. Теорії мистецтва Аристотеля. Антична трагедія і трагедія античності. Значення роботи Ф. Ніцше «Народження трагедії із духу музики» для сучасного мистецтва.

Тема 3. Естетика Середньовіччя та епохи Відродження

Мистецтво в системі середньовічної культури. Проблема прекрасного у творчому спадку Аврелія Августина. Северин Боецій про природу краси і гармонії, музична теорія. Проблеми прекрасного у творчому спадку П'єра Абеляра. Естетичні погляди Фоми Аквінського. Загальні поняття, історичні межі, періодизація художньої культури Відродження. Гуманісти: стиль життя і стиль мислення. Парадокси естетичної культури Ренесансу. Особливості ренесансного творчого мислення.

Тема 4. Естетика Нового часу і Просвітництва

Полярні моменти естетичної свідомості XVII ст.: бароко і класицизм. Специфіка барокового світосприйняття, особливості стилю. Специфіка класицизму як художнього напрямку. Раціоналістичний підхід до мистецтва в «Компендіумі про музику» і «Трактаті про пристрасті» Р. Декарта. Раціоналізм і естетика класицизму. Основні риси естетики німецького Просвітництва. Визначення філософського статусу естетики в теорії А. Баумгартена. Принципи аналізу світового мистецтва у творчому спадку Й. Вінкельмана. Проблема класифікації видів мистецтва, практична спрямованість художньої критики Лессінга. Завдання театру в примиренні етичного і естетичного (Лессінг, Ф. Шиллер). Художньо-естетичний шлях від Просвітництва до романтизму: культурологічна теорія Шиллера, вплив «Фауста» Й.В. Гете на творчість романтиків. Естетика французьких просвітників: відношення до наук і мистецтв Ж.-Ж. Руссо, проблеми художньої культури у творах Ф.-М. Вольтера, парадоксальність естетичних поглядів Д.Дідро. Відмінні риси англійської просвітницької естетики (У. Хогарт, Е.

Берк, Ф. Хатчесон, А. Шефтсбері, Б. Мандевіль, Г. Хоум). Проблема взаємозалежності мистецтва і моралі, критика смаку, сенсуалістичний принцип в аналізі естетичної свідомості.

Тема 5. Німецька класична естетика

Еволюція інтересу до теорії мистецтва і естетичної проблематики в філософії Е. Канта. «Критика здатності судження» як філософських типів естетики, від естетики до телеології. Визначення естетичного виміру в філософській системі Г.В.Ф. Гегеля. Застосування категорій класичної естетики до сучасного мистецтва. Естетичний діапазон пошуків німецьких романтиків.

Тема 6. Витоки некласичної естетики

Естетизм як тип світобачення в філософії С. К'єркегора. Метафізичні основи естетики А. Шопенгауера. Музичність ранніх творів Ф. Ніцше. Ніцше і Р. Вагнер. Дуалізм естетичних поглядів Ніцше – від класики до «нонкласики». Елітарна тенденція естетичної установки. Проблема синтезу мистецтв в естетичному спадку Вагнера. Філософія мистецтва А. Бергсона.

Тема 7. Естетика модернізму і постмодернізму

Основні напрями естетики модернізму: експресіонізм, сюрреалізм, футуризм, авангардизм, фовізм, абстракціонізм. Маніфест як форма репрезентації ідей модернізму. Формування нових категорій естетики. Культ авторства і новизни. Модернізм як руйнування владних структур мови мистецтва. Досягнення і «глухі кути» модернізму. Постмодернізм: новий образ мистецтва. Основні характеристики постмодерністської естетики: заперечення істини, текстуальність і текстоцентризм, інтертекстуальність. Основні художні прийоми постмодернізму: цитатність, іронія, пастиш, колаж, римейк, перформенс, карнавальність тощо. Проблема вираження у постмодерній естетиці як подолання опозицій класичній культурі. Структуралістські і постструктуралістські підходи до естетичної проблематики. Французький структуралізм. Проблема «смерті автора», «влада дискурсу» і «дискурс влади». Рух від структуралізму до постструктуралізму, «від твору до тексту». Проблематизація теми влади в естетиці. Влада і мови мистецтва.

Тема 8. Художній образ як інтегральна структура мистецтва

Поняття «інтегральна структура». Поняття «художній образ». Складові художнього образу. Творча уява. Творча видумка, фантазія. Художній образ як форма мислення в мистецтві. Основні етапи формування художнього образу: образ-задум, художній витвір, образне сприйняття, виразність форми, художня культура. Стилї, жанри, етапи розвитку художньої культури. Людська діяльність в художній культурі. Види діяльності. Сутність інтегральної структури мистецтва.

Тема 9. Проблеми художнього сприйняття

Процес естетичного сприйняття. Вплив художнього образу на думку і почуття людини. Результат впливу художнього образу у процесі естетичного сприйняття. Естетичне сприйняття і естетична оцінка. Суб'єктивне сприйняття. Роль світлокольорового середовища у процесі сприйняття. Характер сприйняття кольору. Психофізичний вплив кольору. Психологічне сприйняття людиною кольорової гамми. Формування кольорових смаків. Колір і форма – єдність впливу пластичної виразності.

Тема 10. Мистецтво в універсумі культури

Мистецтво і його місце в культурній картині світу. Культурний простір: культура, виміри, центр і периферія. Моделі часу. Проблеми культурної ідентичності. Мистецтво як засіб репрезентації і конструювання етнокультурної і національної ідентичності. Мистецтво як вираження національних міфів і архетипів. Культурна пам'ять і відношення до культурного спадкоємності в контексті сучасної художньої практики. Мистецтво як форма об'єктивної культурної пам'яті. Народна культура (фольклор, ритуально-обрядові сторони життя, прикладне мистецтво і ремесла) як фактор збереження та активізації культурної пам'яті. Мистецтво як одна із культурних універсалій. Проблема виникнення мистецтва: ігрова, трудова, релігійно-магічна, біологічна концепція. Мистецтво в контексті соціокультурних відносин. Взаємодія мистецтва з іншими формами суспільної свідомості: філософією, релігією, наукою і мораллю.

Тема 11. Основні естетичні категорії

Поняття краси і прекрасного та історичні парадигми їх осягнення. Прекрасне та естетичне. Діалектика прекрасного і потворного. Зв'язок та взаємодія цих естетичних категорій з естетичними категоріями добра і зла. Категорії піднесеного і величного, потворного і низького, трагічного і комічного. Їх вияв у культурі постмодерної доби.

Тема 12. Естетична свідомість та її структура

Соціальна обумовленість естетичної свідомості. Зв'язок естетичної свідомості з естетичною практикою. Цілеспрямоване залучення особистості до естетичної діяльності як провідна передумова формування естетичної свідомості. Естетичні почуття. Естетичний смак. Естетичний ідеал. Естетична теорія. Їх взаємозв'язок і взаємна підпорядкованість.

Тема 13. Естетика літератури

Естетика мови та слова. Естетична якість усного слова. Естетичні властивості писемного слова. Літературний процес мовою естетичних категорій. Твір мистецтва як кінцевий продукт художньої діяльності. Зародження естетичних властивостей літератури в епоху Стародавнього світу та античності. Естетика літературного слова Середньовіччя та Відродження. Особливості відображення основних естетичних категорій у літературі Нового часу та Новітньої доби.

Тема 14. Мистецтво як засіб естетичного розвитку

Специфіка різних видів мистецтв у процесі естетичного розвитку. Психологічні аспекти мистецької діяльності людини. Психологічні аспекти мистецької діяльності людини. Музичний твір як утілення естетичного ідеалу культурно-історичної епохи. Музичне мистецтво та релігійні вірування: естетичний аспект. Музична культура та естетичний ідеал українців. Роль музики і танцю в естетичному розвитку суспільств Стародавнього світу. Естетичний зміст музичної культури Середньовіччя та Відродження. Основні напрями розвитку музичного мистецтва в період Нового часу та Новітньої доби: трансформація естетичних смаків. Образотворче мистецтво та естетичне освоєння навколишньої дійсності. Художній геній і талант. Образотворче мистецтво в системі базових естетичних цінностей людини. Калокагатія у системі естетичних цінностей античного світу. Високе та низьке, прекрасне і потворне в образотворчому мистецтві Середньовіччя та Відродження. Трансформація пріоритетів розвитку образотворчого мистецтва та переосмислення естетичних цінностей в постмодерну добу.

Тема 15. Естетика архітектурних форм

Архітектура як сфера реалізації естетичного ідеалу. Творче переосмислення природних форм у Давньому світі. Духовне і матеріальне в архітектурних формах. Знаки і символи як втілення естетичних переживань людини. Мегалітичні споруди як втілення естетичного ідеалу. «Користь-надійність-краса» – девіз античної архітектури. Посаднання фортифікаційної архітектури з ідеалом прекрасного в романському стилі. Естетичний зміст сакральної архітектури. Готичний собор як втілення духовного ідеалу. Антропоцентризм в естетиці епохи Відродження. Вишуканість і довершеність архітектурних форм мистецьких стилів бароко і рококо як наслідок естетичного переосмислення духовних цінностей людини в епоху Нового часу. Втілення естетичного ідеалу в палацовій архітектурі. Естетичні цінності в класицистичній архітектурі. Естетика архітектури у творчому спадку Гегеля. Естетичне відображення науково-технічного прогресу і нових суспільних тенденцій в модерній архітектурі. Естетичні смаки постмодерних архітектурних форм.

Тема 16. Естетика в житті людини і суспільства

Суспільне призначення мистецтва. Еволюція естетичної свідомості людства. Історико-культурна епоха та естетичний ідеал. Поняття моди. Особистісний та суспільний елементи розвитку уявлень про моду. Одяг та його еволюція. Історія розвитку костюма в епоху античності та Середньовіччя крізь призму естетичної категорії «прекрасне». Втілення естетичного ідеалу в одязі епохи Відродження та Нового часу. Основні напрями розвитку естетичних уявлень про одяг в епоху модерну та постмодерну

Перелік навчальних робіт студентів та оцінки їх у балах з дисципліни «Естетика»

Види робіт	К-сть балів
Практичне заняття №1. Естетична діяльність людини	2
Практичне заняття №2. Естетична думка античного світу	2
Практичне заняття №3. Загальні поняття, періодизація та основні естетичні ідеї епохи Середньовіччя та Відродження.	4
Практичне заняття №4. Естетичні погляди епохи Просвітництва	4
Практичне заняття №5. Естетика і теологія епохи німецької класики	4
Практичне заняття №6. Естетизм у працях провідних мислителів періоду не класичної естетики.	4
Практичне заняття №7. Художні прийоми модернізму та постмодерну	4
Практичне заняття №8. Особливості формування художнього образу	4
Практичне заняття №9. Естетична оцінка художнього образу	4
Практичне заняття №10. Мистецтво як засіб репрезентації етнокультурної ідентичності	4
Практичне заняття №11. Категоріальний інструмент естетики	4
Практичне заняття №12. Естетична теорія у системі дослідження прекрасного	4
Практичне заняття №13. Естетичні особливості літератури	4
Практичне заняття № 14. Місце та роль музики і танцю в естетичній свідомості людства	4
Практичне заняття № 15. Особливості прояву естетичних ідей у творах образотворчого мистецтва	4
Практичне заняття №16. Духовне та матеріальне в естетиці архітектури	4
Практичне заняття №17. Особливості розвитку естетичних уявлень про зовнішній вигляд людини	4
Разом: Аудиторна робота	64
Самостійна робота (СР)	36
Всього:	100

КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

При вивченні дисципліни використовуються наступні форми контролю знань студентів: поточний; модульний; підсумковий.

Поточний контроль передбачає перевірку теоретичних питань, самостійної роботи, практичних робіт та усне опитування по кожній практичній роботі. По даному виду контролю оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до бального розподілу наведеного в попередній таблиці.

Формою підсумкового контролю є екзамен. Екзаменаційна оцінка (100 балів) є результатом виконання двох теоретичних питань (2 x 20 балів = 40 балів) та практичного завдання (60 балів).

Результуюча оцінка з дисципліни визначається як середня від балів набраних протягом семестру та отриманих на іспиті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Естетика : Навч. посіб. / В. О. Лозовий, М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова. – К. : Юрінком Інтер, 2019. – 208 с.
2. Естетика : Підручник / Л.Т. Левчук, Д.Ю. Кучерук, В.І. Панченко. – К., 2017. – 399 с.
3. Левчук Л.Т. Естетика. Підручник / Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, О.І. Онищенко. – К. : Вища школа, 2017. – 431 с.
4. Левчук Л.Т. Основи естетики / Л.Т. Левчук, О.І. Онищенко. – К., 2018. – 271 с.
5. Сморгж Л.О. Естетика : навчальний посібник / Л.О. Сморгж. – К. : Кондор, 2016. – 333 с.